

je ondi vidilo, ki se rabi za razno godbeno orodje, zlasti za odmev (Resonanzholz). Sedma soba je bila kemični laboratorij, uravnan za 40 učencev. Ondi se zlasti natančno preiskujejo razna zemljišča in persti (Bodenanalyse); koj zraven pa je ena učnih izb. Tu nam je g. profesor kazal skoz mikroskop poprečno odrezani kos smreke, ter kaj mikavno razkladal nam tako imenovane létine (Holzringe), kolikor namreč dovzemajo drevesa vsako leto. Opomnil nas je k pozornemu opazovanju, kako zastoji vsaka létina iz dveh delčkov, od katerih je eden svitleji, eden tamneji. Po njegovem razlaganju vidili smo, da notranji del je tanjši, žlahtnejši, toraj svitlejši, ter se imenuje v tehničnem izrazu: Frühjahrs-holzbildung. Le-ta daje moč in življenje vejam in listju, oziroma šilovju. Drugi delček, zunajni, tehnično imenovan: Herbstholzbildung, je bolj tamne barve, pa dokaj močnejši. Mikroskop je bil zelo velik, ter nam kazal lesne luknjice enako srebernemu satovju. Kaj zelo me je zanimalo vse to, le škoda, da nas je bilo preveč gledavcev, in se toraj ni zamogel nobeden dolgo pri opazovanji pomuditi. (Dalje prihodnjič.)

Dopisi in novice.

Iz Ljubljane. Mnogim vprašanjem z dežele, ali je naša nova deželna šolska postava z letošnjim šolskim letom stopila v veljavo, ali ne (ker še od tega ni duha, ne sluha), odgovarjamo, kakor vemo, to-le: Po svojem §. 91. stopi v dejanje ta postava res z letošnjim šolskim letom t. j., kjer se šola začne s 1. oktobrom, 1. oktobra; kjer se pa začne 1. novembra, pa s 1. novembrom. §. 42 pravi, da učitelj ne sme mežnariti od časa, ko bodo njegovi dohodki (prejemki) uravnani; tedaj, dokler tñ pa tam učiteljevi dohodki ne bodo še uravnani, bode učitelj še vedno dobival staro plačo in tedaj tudi opravljal ali preskerboval dosedanja opravila. Nova plača (t. j. najmanj 400 gold., ali kolikor se mu bode odločilo), štela pa se bode vsakemu učitelju od začetka šolskega leta, in se mu bode pozneje, ko bode plača stalno uravnana, dodalo še toliko, kolikor mu bode po novem računu (do nove plače) še manjkalo. Kdaj pa bode nova učiteljska plača tñ pa tam stanovitno uravnana, bode se ravvalo največ po tem, kako nemudoma in na tanko bodo to reč izverševali krajni in okrajni šolski sveti. Odlašati pa se vse to vendar ne bodo moglo dalje, kakor eno leto; zakaj, po §. 89 mora biti čez leto osorej vse to že uravnano. Učitelji bodo prvo leto (kakor je bilo to tudi na Štajerskem, Koroškem i. dr.) se vé da, kakor pri vsaki novi stvari, imeli še marsikaj sitnosti, vendar ne bodo, kar plačo zadeva, kar nič na zgubi, ker se jim bode o svojem času vse povrnilo.

— V nadaljevalen tečaj jih je hodilo tukaj letos 20 učiteljev in 1 učiteljica. Pri spraševanju jih je večina dobilo znak »zadostno«. Naj bolje odlikovali so gg. Lovrenec Arko, učitelj iz Zagorja in Janez Juvanec od št. Vida pri Žilici, Pavel Borstnik iz Preloke in gna. Franciška Verne iz Loža. Učili so se: pedagogike, šolskih postav, telovaje, zemljepisja in zgodovine, številjenja z metrično mero in geometrije.

— K učiteljskemu spraševanju, katero se je začelo 10. t. m., so se oglasili 4 učitelji iz Štajerskega, in 3 iz Kranjskega, 1 učiteljica za slovensčino. Od 10—12. je bilo pismeno, 13. ustmeno in 14. praktično spraševanje; 2 sta dostala.

Nemški krainerischer Lehrerverein je imel 2. t. m. svoj prvi občni zbor. Navzočnih je bilo iz Ljubljane učiteljev 15 in 2 učiteljici, iz ljubljanske okolice in sploh iz Kranjskega 14, tedaj skupaj 31, in nekateri pripravniki. Glasovalo jih je pa pri 50. Kaj so nek rekli — rekli so, da je šolski denar šoli na škodo, da hočejo bolje plačani biti in da naj duhovniki nikar ne bodo ravnatelji, niti nadzorniki ljudskih šol. — Vsi so rekli: Prav tako! Zvečer pri doljencu so začeli z nemško, končali s slovensko pesmijo. In tak je bil prvi zbor nemških učiteljev na Kranjskem.

— V c. kr. zalogi šolskih bukev na Dunaji je prisla ravnokar v slovenskem jeziku na svetlo: Nova avstrijska mera in vaga. Knjižica slovenskim šolam v porabo. Spisal dr. vitez Franc Močnik. — Ta knjižica obravnana na 63 straneh vso novo mero in vago, ter kaže učitelju pot, po katerem se ima ravnati pri poduku nove meterske mere. Obsežek knjižice je: 1. Uvod; 2. desetna sestava; 3. francozka meterska sestava; 4. uređenje novih avstrijskih mer in vag; 5. prednosti novih mer in uteži; 6. računanje z desetinskimi števili; 7. računanje z novo mero in vago; 8. spreminjanje stare mere v novo in narobe; 9. nove mere in uteži in računanje z njimi v ljudske šoli. — Učiteljem, pa tudi vsem drugim, ki bi se radi temeljito seznanili z novo metersko mero, bode ta knjižica gotovo prav dobro služila. Dobiva se pri bukvarjih Giontinitu, Gerberju in Tillu po 25 kr.

Premembe v učiteljskem stanu.

Na Kranjskem. Gosp. Jožef Podgoršek poprej na gimnaziji postane pomožni glavni učitelj na c. k. izobrazišču, in gna. Ludmila Klementič, pomožna učiteljica na ženski vadnici v 2. razredu. Naslednji podučitelji postanejo učitelji gg.: Armič, Kokalj, Močnik, Žumer, in včasne podučitelje sta imenovana gg. Bahovec in Razinger na mestnih šolah. Gg. Simon Rekar in Jožef Habe prideta k gosp. Waldherju. Za podučitelja v Ribnico pride časno g. Andrej Lah in v Škofjo loko g. Janez Žerovnik.

Na Štajerskem: Na Vransko pride g. J. Škoflek za nadučitelja, g. S. Meglič za učitelja in gna. Leop. Šventner za podučiteljico. V Mozirje g. g. Prešern iz Koroškega za nadučitelja in J. Leban za podučitelja. V Gomilsko pride g. J. Sirk. — G. Anton Klodič, deželni nadzornik ljudskih šol na Štajerskem pride na enako stopnjo v Terst; na mesto njegovo pride gospod J. Rozsek, profesor na II. državni gimnaziji. (Bog hotel, da bi blagega gospoda štajerski učitelji ne pogrešali!)

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem se razpisuje: Učiteljeva služba v Črnem verhu pri Idriji, nadučiteljeva in podučiteljeva v Planini, podučiteljeva v Žireh in podučiteljeva v Starem tergu pri Ložu. Podučiteljevi službi v Pl. in St. t. se oddaste tudi učiteljcem, ki znajo v ženskih ročnih delih podučevati. Prošnje do c. kr. okr. š. sveta v Planini do 18. oktobra.

Listnica vdovskega društva: G. J. Vrančič za l. 1873. 6 gl. in g. Gregor Arko iz Trebnjega za l. 1871. 1 gl. (nova pravila veljajo za opravilno leto 1871.) za l. 1872. in 1873. po 4 gl. in za 1874. 1 gl.